

Rēzeknes Mākslas un dizaina vidusskola
Vispārizglītojošo un teorētisko profesionālo mācību priekšmetu metodiskās
komisija

Metodiskais darbs
GRAFĒMIKA

Sandra Kļaviņa

Rēzekne
2018

DARBA PLĀNOŠANAS IZSTRĀDES LAPA IZVĒLĒTĀS TĒMAS MĀCĪŠANĀ

1. Tēma: Grafēmika.
2. Mērķis: attīstot tēmu par literāro valodu, sniegt zināšanas par grafēmiku.
3. Sagaidāmais rezultāts – apgūtas vecās drukas lasīšanas pamatiemaņas, nostiprinātas zināšanas par literāro valodu un grafēmiku.
4. Mācību stundas uzdevumi:
 - 1) nostiprināt zināšanas par literāro valodu, grafēmiku un ar to saistītajiem terminiem,
 - 2) veikt praktiskus uzdevumus teorētisko iemaņu nostiprināšanai,
 - 3) attīstīt grupu darba prasmes.
5. Nepieciešamie resursi(mācību materiāli, uzskates, izdales materiāli utt.):
 - Darba lapas – piemēri vecajā drukā, uzdevumi u.c. izdale,
 - Projektors un tāfele,
 - Mācību grāmata- Latviešu valoda 10.klasei, Zvaigzne ABC, 2010,
 - Interneta resursi – piemēri vecajā drukā.
6. Vērtēšana, vērtēšanas kritēriji: izglītojamie veic katru uzdevumu un uzreiz iegūst noteiktu punktu skaitu, kurus summējot, stundas beigās tiks izlikts vērtējums. Turklāt pie vērtējuma tiks ņemts vērā arī mājas darbs.

„DARBA LAPAS” PARAUGS, KAS TIKA IZSNIEGTA IZGLĪTOJAMAJIEM

TĒMA –GRAFĒMIKA

Mērķis- attīstot tēmu “Literārā valoda”, sniegt zināšanas par grafēmiku.

Sasniedzamais rezultāts: apgūtas vecās drukas lasīšanas pamatiemaņas, nostiprinātas zināšanas par literāro valodu un grafēmiku.

Uzdevumi, kas jāveic izglītojamajam:

- 1) Papildināt tekstu “Ieskats grafēmikas vēsturē” (izlaisto vārdu metode),
- 2) Veikt uzdevumu “Atrodi definīcijai īsto terminu!”
- 3) Atkārtot alfabētu – uzdevums “Saliec vārdus pēc alfabēta!”
- 4) Lasīt vecās drukas paraugus,
- 5) Veikt pašvērtējumu.

Mācību līdzekļi, literatūras avoti, papildus literatūra, interneta vietnes, kas papildus jāizmanto pilnīgākai tēmas apguvei: Mācību grāmata- Latviešu valoda 10.klasei, Zvaigzne ABC, 2010,

Informācija par pārbaudes darbu tēmas apguves beigās:
pārbaudes darba veids – grupu darba novērtējums. Izglītojamie veic katru uzdevumu un uzreiz iegūst noteiktu punktu skaitu, kuru summējot, stundas beigās tiks izlikts vērtējums.

Ir izstrādāts arī pārbaudes darbs.

PĀRBAUDES DARBU VĒRTĒŠANAS UN IZGLĪTOJAMO PAŠVĒRTĒJUMU ANALĪZE

Ir izstrādāta 2 veidu vērtēšana:

- Grupu darbam,
- Pārbaudes darbam.

Tā kā tēma “Grafēmika” apjoma ziņā nav plaša, biežāk tiek izmantots grupu darbs un tam raksturīgā vērtēšana, taču tika izstrādāts arī neliels pārbaudes darbs gadījumā, ja izglītojamais dažādu iemeslu dēļ nevarēja piedalīties grupu darbā.

Grupu darba vērtēšana kritēriji:

- pareizība,
- operativitāte.

Par katru uzdevumu tiek piešķirts noteikts punktu skaits, un pēc katra uzdevuma uz tāfeles tiek parādīts, cik punktu katra grupa ir ieguvusi. Stundas beigās punkti tiek summēti.

Izglītojamie veic pašvērtējumu (stundas sākumā tiek izdalītas lapas) un zīmē “picu”, kurā tiek parādīts katra grupas locekļa ieguldītais darbs. Tiek veikts pašvērtējums un veidota atgriezeniskā saite.

Nr.	uzdevums	Punktu skaits
1.	Papildināt tekstu “Ieskats grafēmikas vēsturē”	12 punkti (par katru pareizu atbildi – 1)
2.	Uzdevums “Atrodi definīcijai īsto terminu!”	6 punkti (par katru pareizu atbildi – 1)
3.	Atkārtot alfabētu – uzdevums “Saliec vārdus pēc alfabēta!”	3 punkti – ja pareizi, 1 -2kļūdas– 2 punkti, vairāk par 2 kļūdām – nav punktu

4.	Lasīt vecās drukas paraugus! (uzdevumi ir vairāki, ņemot vērā konkrētās mācību grupas tempu)	6 punkti – raita lasīšana, 4-5 - ar dažām kļūdām, 3-1 – daudz kļūdu, 0-nevar lasīt
----	--	--

Tā kā darba temps dažādās mācību grupās atšķiras, nav konkrētas punktu skalas, taču vienmēr tiek izmantota MK apstiprinātā mācību sasniegumu vērtēšanas skala. (skat. pielik.)

Pārbaudes darbs “Grafēmika” tiek izstrādāts, izmantojot grupu darbā izmantotos uzdevumus.

Pašvērtējums tiek veikts uz tām paredzētām iepriekš izdalītām lapām un tad – mutiski.

Pārbaudes darbs
GRAFĒMIKA(33 punkti)

Vārds, uzvārds

mācību grupa

1. Papildiniet tekstu!(12 punkti)

Ieskats grafēmikas vēsturē

Latviešu alfabēts, tāpat kā daudzu citu valodu rakstu sistēmas, ir izveidots uz latīņu.....pamata. Latīņu alfabēts izveidojās aptuvenigs.p.m.ē. Latīņu alfabēts un valoda izplatījās visā Romas impērijā. Kad Eiropas tautas sāka veidot savu nacionālo rakstību, tās par pamatu ņēmaalfabētu: angļigs., vācieši....., franči.....gs. Latīņu alfabētu ar papildinājumiem lieto lielākā daļa tautu Eiropā, arī

Tas ir apmēram% pasaules iedzīvotāju.

Viduslaikos bija izplatīts īpašs latīņu alfabēta burtu tips -gotiskie burti jeb..... Šie burti bija izlocīti, grafiski izdaiļoti ar smailiem, asiem stūriem. Gotiskais raksts sevišķi populārs bijaun.....(kur?). Uz to pamatags. iespieddarbos veidojās arī latviešu rakstniecība.

2. Ierakstiet definīcijai atbilstošu terminu! 6 punkti (par katru pareizu atbildi – 1)

Noteiktā secībā sakārtots zīmju kopums valodā.	
Latīņu raksta veids, kam raksturīgi burti ar noapaļotām kontūrām.	
Papildu zīme, ko raksta virs vai zem burta, blakus vai pāri tam.	
Gotiskā raksta veids, kam raksturīgi izlocīti, ornamentāli burti ar asiem stūriem, latviešu rakstībā tā lietota no 16.gs. 20.-30.gadiem.	
Kādas valodas rakstu zīme, kas var apzīmēt noteiktu fonēmu, zilbi, vārdu u.tml.	
Valodniecības nozare, kurā pēta likumības valodas vienību apzīmēšanai ar rakstu zīmēm.	

1. ALFABĒTS 2. ANTĪKVA 3. DIAKRITISKA ZĪME
4. GRAFĒMA 5. GRAFĒMIKA 6. FRAKTŪRA

3.Sakārtojiet dotos vārdus pēc alfabēta! (3 punkti – ja pareizi,

1 -2kļūdas– 2 punkti, vairāk par 2 kļūdām –nav punktu)

LIENE JURIS IRĒNA TOMS JĀNIS MARIJA ANNA

REINIS IVARS LAIMA KĀRLIS ŽANIS VAIRA

4.Uzrakstiet 1.-2.teikumu literārajā valodā! 6 punkti – raiti,

4-5 - ar dažām kļūdām, 3-1 – daudz kļūdu, 0-nevar lasīt)

Izlasiet 1.-2.teikumu!

Ra muhſu agrataja ortografija, ſalihdſinajot ar tagadeju, bija daudz truhzigata un nepilnigata, pahr to nebija lo brihnetees. Pirmee Latweeſchu rakſtneeki nebija zehluſchees no paſchas tautas, bet bija ſweſchneeki, tas zit nezit bija eemahzijuſchees pa latwiſki. Teem nemas nebija eeſpehjamſ, walodu ſinibai wispahrigi ſtahwot uſ toti ſema, neattiſtita ſtahwoſta un pat pirmem grammatikas darbeem Latweeſchu walodas laulā truhſtot, zit nezit eeſaſihtees ar Latweeſchu walodas pamata liſumeem, nojehgt winaſ garu un ſa-wadibu, apzeret winaſ pilnibu un ſmaltumus. Tas

5. Uzrakstiet literārajā valodā! (6 punkti – raiti,

4-5 - ar dažām kļūdām, 3-1 – daudz kļūdu, 0-nevar lasīt)

Bildu = Ahbize.

Septis mahtei, kas te mihli darr,
Ko tehnes deht darbem tā ne varr.

Seigawā,
per J. W. Steinhagen. 1787.

A **a**

Ahboll ir behrneem dahroast,
Kas pee grahmatahm ir muddigi.

B **be**

Bittes seedes meddu falassa:
Tā no grahmatahm nahē gudriba.

3 **3e**

3ihruis zehlees dseed us debbesi:
Deewam dseedahē tu ne peemirsti.

ahbols, G. ja, Apfel.

kreewu ahbols, Gurke.

leels kreewu ahbols

Turķu ahbols

putru ahbols L.

} Kūrbiss.

salds kreewu ahbols, Melone, Arbuse.

wahzsemmes ahbols, Citrone, Apfelsina.

Vērtēšanas skala:

Punkti	Balles	Apguves līmenis	Izglītojamā pašvērtējums
32-33	10	87-100%	
31-29	9		
26-28	8	69-86%	
23-25	7		
20-22	6	35-68%	
16-19	5		
11-15	4		
7-10	3	1-34%	
4-6	2		
1-3	1		